

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

۲۰

درس های از

اصول دین

امیر مؤمنان علی (علیه السلام)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

امیر مومنان علی علیه السلام: درس هایی از اصول دین ، شماره ۲۰

نویسنده:

موسسه در راه حق

ناشر چاپی:

موسسه در راه حق

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	امیر مومنان علی علیه السلام: درس هایی از اصول دین ، شماره ۲۰
۶	مشخصات کتاب
۶	اشاره
۹	فهرست مطالب
۱۰	جانشین پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم
۱۳	نخستین پیشوا
۱۴	پیامبر دلسوز و مأل اندیش
۱۸	حدیث تاریخی غدیر
۲۷	سند حدیث غدیر
۲۹	بررسی کوتاهی در معنای حدیث غدیر
۴۴	درباره مرکز

امیر مومنان علی علیه السلام: درس هایی از اصول دین ، شماره ۲۰

مشخصات کتاب

نام جزوه: امیر مؤمنان علی علیه السلام

نویسنده: هیأت تحریریه موسسه در راه حق

ناشر: موسسه در راه حق

نوبت چاپ: مکرر

تاریخ چاپ: ۱۳۹۷ هـ - ش

چاپخانه: سلمان فارسی

نشانی: قم، خیابان آیت الله مرعشی نجفی (ارم)

کوچه ۲۰ - پلاک ۱۰ - موسسه در راه حق

تلفن: ۲-۳۷۷۴۳۲۲۱ (۰۲۵)

www.darrahehaq.com

سامانه پاسخگویی پیامکی: ۱۰۰۰۲۲۲۳۳۳

رایگان

ص: ۱

اشاره

□

امیر مؤمنان علی علیه السلام

درس هایی از اصول دین ، شماره بیستم

ص: ۲

نام جزوه: امیر مؤمنان علی علیه السلام

نویسنده: هیأت تحریریه موسسه در راه حق

ناشر: موسسه در راه حق

نوبت چاپ: مکرر

تاریخ چاپ: ۱۳۹۷ هـ - ش

چاپخانه: سلمان فارسی

نشانی: قم، خیابان آیت الله مرعشی نجفی (ارم)

کوچه ۲۰ - پلاک ۱۰ - موسسه در راه حق

تلفن: ۲-۳۷۷۴۳۲۲۱ (۰۲۵)

www.darrahehaq.com

سامانه پاسخگویی پیامکی: ۱۰۰۰۲۲۲۳۳۳

رایگان

ص: ۳

فهرست مطالب

جانشین پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم ۵

نخستین پیشوا ۸

پیامبر دلسوز و مال اندیش.... ۹

حدیث تاریخی غدیر. ۱۳

سند حدیث غدیر. ۲۲

بررسی کوتاهی در معنای حدیث غدیر. ۲۴

ص: ۴

شیعه ی دوازده امامی، بر آن است که: پس از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم، رهبری جهان اسلام، با امیرمؤمنان علی علیه السلام و آنگاه با یازده فرزند پاکش می باشد.

ص: ۵

۱- الغدیر و علامه امینی رحمه الله . کتاب جهانی الغدیر همت بلند مجاهد فقید، علامه شیخ عبدالحسین امینی رحمه الله پیرامون حدیث غدیر، به وجود آمده است. این کتاب عظیم که دستاورد یک عمر تلاش راستین آن بزرگ مرد است، در چندین جلد و به زبان عربی است و تاکنون ۱۱ جلد از آن نشر یافته است. زبان و بیان کتاب به استواری کوه و به روانی آب تدوین یافته و محتوای آن چنان مستدل است که به اذعان بزرگان و دانشمندان اهل سنت، در طی آن حقایق تشیع، احیاء شده است و یکباره تلقی اهل سنت از تشیع را دگرگون ساخته و به تفاهم این دو گروه مسلمان، خدمتی بزرگ کرده است. هماره نام او بزرگ باد. در رساله حاضر، از این کتاب عظیم، بسیار استفاده شده است.

و این ایده و عقیده را دلایلی به روشنی آفتاب در آستین دارد که با دیدن آن، بی نظران بی غرض را جای تردید باز نمی ماند:

جابر بن عبدالله، از یاران ویژه ی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم ، می گوید:

روزی که آیه ی وجوب اطاعت از خدا و رسول و اولی الامر(۱)،

فرود آمد به آن گرامی گفتم: خدا و رسول را شناخته ایم اما سه دیگر چه کسانی؟

فرمود: «آنان امامان و جانشینان من هستند که نخستین ایشان علی فرزند ابوطالب و آنگاه به ترتیب حسن، حسین، علی بن
الحسین، محمد بن علی - که

ص: ۶

۱- . (أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ)؛ سوره نساء، آیه ۵۹.

در تورات باقر نامیده شده و تو، جابر او را درخواستی یافت و در آن روزگار، سلام مرا بدو برسان! - پس از او جعفر بن محمد الصّیّادق، موسی بن جعفر، علی بن موسی، محمد بن علی، علی بن محمد، حسن بن علی و سرانجام: فرزند حسن بن علی خواهد بود همان که نام و کنیه ی (۱)

او همانند من است (۲)، (۳)

ص: ۷

-
- ۱- در زبان عرب، به نام هایی که جزء نخستین آن کلمه ی «اب» یا «ام» می باشد، کنیه می گویند.
  - ۲- نام و کنیه ی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم به ترتیب محمد و ابوالقاسم است.
  - ۳- منتخب الاثر، ص ۱۰۱ به نقل از کفایه الاثر، مؤلف این کتاب در این باب ۵۰ روایت از کتابهای عامه و خاصه نقل می کند که در همه ی آنها پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم امامان دوازده گانه را با اسم معرفی نموده است.

هیچ جامعه ای، در هیچ موضوع از زمان و مکان، نمی تواند بی رهبر و یله و رها به سر برد؛ این قولی است که جملگی برآندند. با الهام از این واقعیت، این یادآوری به خاطر می آید که:

هر کس که زمامدار جامعه ای است، اگر به دوام و سعادت آن عشق می ورزد، ناگزیر باید در حراست آن کوشا باشد و با توجه به شعاع قدرت، مسئولیت، دانش و بینشی که دارد، در حال و هم آینده و حتی آینده ی دور آن جامعه بیندیشد و طرح و برنامه داشته باشد، تا همواره سرنوشت جامعه به حوزه ی سعادت ایده آل، نزدیک گرداند.

بر همین اساس و روی همین الزام است که زمامداران، حتی در مسافرت های کوتاه، قائم مقامی برای خود تعیین می کنند. و این کار در همه ی جلوه های رهبری، نمود دارد.

یک رئیس خانوار، یک مدیر مدرسه، یک استادکار کارخانه، در غیبت چندساعته، جانشینی برای خویش برمی گزیند و دیگران را به فرمان بری از او- در غیاب خویش - سفارش می کند. این مسئله چندان بدیهی است که نیاز به برهان ندارد.

پیامبر دلسوز و مآل اندیش

پیامبر گرامی صلی الله علیه و آله و سلم که رهبر جامعه ی جهانی اسلام بود، بر همین روال عمل می کردند.

ص: ۹

هرجا که برای نخستین بار، فروغ اسلام می تابید؛ هرچند هم کوچک، آن گرامی حاکمی شایسته بر آن می گماشت تا زمام امور را به دست گیرد.

برای لشکریایی که به جهاد اعزام می کرد، فرماندهی سپاه معین می فرمود و گاه چند نفر را به ترتیب معاون آن فرمانده قرار می داد تا اگر یکی کشته شود، سپاه بی سرپرست نماند.

همچنین، کسانی را می شناسیم که آن گرامی، به هنگام مسافرت از مدینه، آنان را به عنوان جانشین و نماینده ی خویش می گمارد تا مدینه در غیبت آن بزرگ، بی زمامدار نماند(۱).

ص: ۱۰

۱- . به کتاب هایی که درباره ی تاریخ اسلام و روش رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم ، نوشته شده است مانند سیره ی ابن هشام، مراجعه فرمایید.

شیعه می گوید: با همین دلیل چگونه با خرد موافق است که پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم رحلت فرماید بی آن که جانشین خویش را برگمارده باشد؟!

کدامین از این احتمال ها که برمی شمیریم با خرد مطابق است؟:

- آیا پس از رحلت «پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم» دیگر جامعه ی اسلامی نیازی به رهبر نداشت؟

- و یا پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم برای جامعه ی مسلمین، پس از خویش، اهمیتی قائل نبود؟

- و یا دلسوزی و تدبیر خویش، از کف نهاده بود؟

- و یا لایق ترین جانشین را نمی شناخت؟

ص: ۱۱

دگرباره می پرسیم: کدامین از این احتمال‌ها که برشمردیم، با خرد هماهنگ می باشد؟

پیامبر عزیز اسلام صلی الله علیه و آله و سلم - که با مهری فراگیر، در همه ی چم و خم‌های زندگی مسلمانان، نشانه های رهبری و تعیین تکلیف را از سوی او، می توان دید، چگونه ممکن است، در امری چنین عظیم، تعیین تکلیف نفرموده باشد؟

شیعه ی امامیه با توجه به این حقایق، به پی جویی متون و مدرک‌های نخستین و اصلی اسلام می پردازد و در این پی جویی، به منابعی سرشار که خرد و وجدان اسلامی اش، از پیش حکم می کرده است برمی خورد و سرانجام بدین نتیجه می رسد که

ص: ۱۲

از پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم ، چارچوب روشن، کافی و قاطع در زمینه ی تعیین جانشین به جای مانده:

آیه ی ولایت، حدیث غدیر، حدیث سفینه، حدیث ثقلین، حدیث حق، حدیث منزلت، حدیث دعوت عشیره و دیگر چیزهایی که در کتاب‌های بزرگ به گستردگی به محک بحث و تحقیق زده شده است. و ما از این همه، تنها حدیث غدیر را برمی‌گزینیم و انصافتان را به داوری می‌طلبیم:

حدیث تاریخی غدیر

پیامبر گرامی صلی الله علیه و آله و سلم، در سال دهم هجرت به مکه عزیمت فرمودند تا فریضه ی حج بگذارند.

این حج، در آخرین سال عمر پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم ، انجام شد و به همین جهت در تاریخ، آن را

ص: ۱۳

حَجَّه الْوَدَاعِ مِی گویند؛ یعنی حج بدرود، حج خداحافظی.

همراهان پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم را که به شوق همسفری با آن حضرت و دیدن و فراگرفتن حجی درست، به رکابش شتافته بودند تا ۱۲۰ هزار نفر نوشته اند...

گروهی نیز در شهر مکه به او پیوستند. پس از انجام حج و به هنگام بازگشت به مدینه، روز هیجدهم ماه ذیحجه، در «غدیر خم (۱)»

این آیه نازل شد:

(يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ). (۲)

ص: ۱۴

۱- . غدیر خم نام جایی است بین مکه و مدینه.

۲- . سوره مائده، آیه ۶۷ .

«ای پیامبر، برسان آنچه از پروردگارت بر تو فرود آمده است و اگر نرسانی، رسالت خدای را به جا نیاورده ای و خداوند تو را از - گزند - مردمان در امان دارد...».

بدین ترتیب فرمانی بزرگ از سوی خداوند بر پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم نازل شد.

لبهای کاروانیان به آهستگی نجوا می کنند:

- خدا فرمانی داده است... و همه منتظر فرمان می مانند...

در همین هنگام، پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم، دستور می دهد که همه از حرکت بازگردند و بازماندگان برسند.

چنین می کنند... و رهگذرانی بسیار، به فرمان رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم، اینک برای شنودن یک خبر

ص: ۱۵

ایستاده اند... و صحرا چنان که می دانیم و گفتیم: پهنه ی بی آب و تفته ی غدیر خم است.

نیمروز است و هرم آفتاب سوزنده؛ خبر چیست که پیامبر در این هنگام و هنگامه، مردم را بر سر پا نگاه داشته است؟

در این هنگام، بانگ اذان به گوش می رسد؛ پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم با مردم نماز می گزارد و از باربند شتران، مکانی بلند ساخته می شود. پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم بر فراز آن می ایستد. سینه ها نفس ها را دزدیده اند و مردم چون ریگزار صحرا، خاموش خاموشند و منتظر شنودن خبر.

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم شروع می کند؛ سخنانش چون تراوش ذرات آب که از آبشار در هوا پیرا کند، نرم و

ص: ۱۶

نوازشگر است و هرم گرما را می شکند و مردمان تشنه، زیر آفتاب، با گوش جان آن را می نوشند.

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم پس از ستایش خداوند، چنین ادامه می دهد:

- من و شما، هر دوران مسئولیم (۱)؛

چه می گوئید؟

- گواهییم که ما را تبلیغ کردی و در این راه چه بسیار کوشیدی، خدا تو را بهترین پاداش دهد!

- آیا به یگانگی خداوند و پیامبری بنده اش محمد صلی الله علیه و آله و سلم، گواهی نمی دهید؟

ص: ۱۷

۱- . مسئولیت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم ، ابلاغ رسالت و مسئولیت دیگران، عمل بدین و ابلاغ به دیگران است.

و به راستینی بهشت، دوزخ، مرگ، رستاخیز و زندگی پس از درگذشتن؟

- گواهی می دهیم.

- خدایا گواه باش! و آنگاه رو سوی مردم بازمی گوید:

- مردم! من و شما کنار کوثر یکدیگر را خواهیم دید؛ هشیار باشید که پس از من با دو « گوهر گران بها » چگونه خواهید بود؟

- ای پیامبر خدا، آن دو، چیست؟

- کتاب خدا و اهل بیت من. خدا به من خبر داده است که این دو از هم نگسلند تا کنار کوثر به من رسند... از آنان پیشی مجوید که هلاک خواهید شد و هم باز پس نمانید که باز موجب هلاکت است.

ص: ۱۸

در این هنگام، دست امیرمؤمنان حضرت علی علیه السلام را برمی افرازد تا مردم، همه، او را ببینند و بازشناسند؛ پس آنگاه در همان حال منشور آسمانی جانشینی خود را می خواند:

أَيُّهَا النَّاسُ مَنْ أَوْلَى النَّاسِ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ.

مردم! چه کسی به مؤمنان از ایشان سزاوارتر است و بر آنان ولایت و سرپرستی دارد؟

- خدا و پیامبرش داناترند.

- خدا بر من ولایت دارد و من بر مؤمنان، و من بر گرویدگان، از خود ایشان سزاوارترم؛ پس:

مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ. (۱)

ص: ۱۹

۱- . طبق روایت احمد بن حنبل - یکی از چهار پیشوای بزرگ اهل تسنن - پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم این جمله را چهار بار تکرار فرمود.

هر کس من ولی و سرپرست اویم، علی سرپرست و ولی اوست.

خدای من! دوستانش را دوست بدار و با دشمنانش دشمن باش! و یاری کن هر که او را یاری کند و کیفر ده آن را که با وی بستیزد...

هان! هر حضری باید به غایبان ابلاغ کند.

هنوز مردم نپراکنده اند که این آیه نازل می شود:

امروز دینتان را کامل و نعمت را بر شما تمام کردم و خرسند شدم که اسلام دین شما باشد. (۱)

پس آنگاه پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم، فریاد برآورد: الله اکبر!

ص: ۲۰

۱- . (الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا)، سوره مائده، آیه ۳.

دین خدا کامل شد و پروردگار به رسالت من و امامت علی پس از من، خشنود گشت.

پس از این مراسم، مردم به امیرمؤمنان حضرت علی علیه السلام شادباش گفتند؛ از کسانی که پیشاپیش اصحاب، به امیرمؤمنان، حضرت علی علیه السلام تهنیت گفتند، ابوبکر و عمر بودند که گفتند:

بِیْحَ یَحِّ لَمَكَ يَا عَلِيُّ أَصِیْبِحَتْ مَوْلَايَ وَ مَوْلَى كُلِّ مُؤْمِنٍ وَ مُؤْمِنَةٍ؛ ای خوشا بر تو یا علی، که مولای من و هر مرد و زن باایمان شده ای. (۱)

ص: ۲۱

۱- . الغدیر، ج ۱، ص ۱۱ - ۹.

این حدیث از جهت سلسله ی راویان، چندان محکم است که شاید کمتر مانند داشته باشد.

یکصد و ده نفر (۱)

از اصحاب پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم که در غدیر حاضر بوده اند، این حدیث را بی هیچ واسطه، از پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم نقل کرده اند و هم هشتاد و چهار نفر از تابعین (۲).

دانشمندان آگاه و بی غرض، چه تاریخ نویسان و چه مفسران و دیگرها، از اهل تسنن، مسئله ی غدیر را با مدارک زیاد در کتاب های خود آورده اند، که نام

ص: ۲۲

۱- . الغدیر، ج ۱، ص ۶۱-۱۴.

۲- . الغدیر، ج ۱، ص ۷۲-۶۲؛ تابعین آنانند که خود پیامبر (صلی الله علیه و آله) را ندیده اند، اما یک یا چند تن از اصحاب آن حضرت را دیده اند. «فرید وجدی».

سیصد و پنجاه نفر از آن‌ها در کتاب «الغدیر» فراهم آمده است.

چه بسیاری از دانشمندان بزرگ اسلامی، در این باره مستقلاً کتاب نوشته‌اند که نام بیست و شش نفر از آنان با ویژگی‌های کتاب هایشان در «الغدیر» فراهم آمده است.

فرهنگ‌نویسان چون به‌واژه‌ی غدیر یا مولی، رسیده‌اند، داستان غدیر را بازگفته‌اند...

و باری، کوچک‌ترین تردید و کمترین سایه‌ی انکار در سند حدیث غدیر وجود ندارد مگر برای آن دسته از مردمان که در نور خورشید می‌ایستند و گرمی آن را بر پوست خود حس می‌کنند اما بازمی‌گویند نور و گرمایی نیست.

ص: ۲۳

بررسی کوتاهی در معنای حدیث غدیر

حدیث غدیر، با نشانه هایی که در خود آن و خارج از آن وجود دارد، چنان چشمگیر است که هر انسان باانصافی را متوجه خود می سازد و از آن به روشنی برمی آید که امیرمؤمنان، حضرت علی علیه السلام، نخستین جانشین پیامبر اسلام بوده است.

اینک به توضیح و گشودن برخی از آن نشانه ها

و شواهد می پردازیم:

۱- کلمه ی مولی که در این حدیث به چشم می خورد، از روشن ترین کلماتی است که در این زمینه به کار گرفته شده است.

«مولی» در این حدیث یعنی کسی که دارای مقام ولایت، امامت، رأی و فرمان است و خواسته اش بر

ص: ۲۴

همه ی خواسته ها مقدم؛ به این دلیل که پیامبر پیش از جمله ی «من کنت مولاه» فرمود:

أَيُّهَا النَّاسُ مَنْ أَوْلَى النَّاسِ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ؟

مردم! چه کسی به مؤمنان از ایشان سزاوارتر است.

معنای اولویت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم آن است که خواسته ی او بر خواسته ی مردم پیشی جوید و هرچه بگوید و انجام دهد، برای مردم حجت باشد و مردم پیروی کنند و در حقیقت بر مردم ولایت و سرپرستی داشته باشد.

حال می گوییم: همان طور که در جمله ی پیشین، صحبت از اولویت و ولایت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم است، در جمله ی بعد هم باید صحبت از ولایت و اولویت به

ص: ۲۵

همان معنی باشد تا ارتباط معنوی دو جمله ی پیشین و پسین، محفوظ بماند.

بدین ترتیب، معنای درست و کاملی که از این چند جمله به دست می آید این است که پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم فرمود:

آیا من نسبت به شما از خودتان سزاوارتر نیستم؟

همه گفتند هستی.

آنگاه پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: همین سزاواری و اولویّت و ولایت که من نسبت به شما دارم، علی نیز دارد و پس از من، او مولای همه ی مسلمانان و جانشین من خواهد بود.

ص: ۲۶

پس، در این حدیث، هیچ یک از معانی دیگر «مولی»، جز همان اولویت و ولایت و امامت، منظور نیست و معانی دیگر در این مقام، کاملاً بی تناسب است.

توجه به این نکته نیز که: پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم در آن هوای گرم، انبوه مردم را سرپا نگهداشت؛ این حقیقت تاریخی را بیشتر آشکار می کند که موضوع، اهمیتی ویژه داشته است و گرنه هیچ عاقلی باور نمی کند که پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم مردم را در آن شرایط نگه دارد و منظورش فقط این باشد که یک موضوع جزئی (مثلاً علی دوست من است) را به مردم یادآوری کند.

ص: ۲۷

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم در جمله ی بعد فرمود: «خدایا یاری کن آن را که علی را یاری کند و از رحمت خود دور بدار آن را که از یاری علی، خودداری کند».

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم می دانست که پس از او، حضرت علی علیه السلام باید از نظر ظاهر، نیرو و ارتش داشته باشد و مردم او را یاری کنند تا اسلام ریشه بگیرد؛ چرا که حکومت اسلام نیاز به فرماندهان عادل و مطاع دارد و لازم است همه ی مردم از جانشین پیامبر فرمانبرداری کنند؛ از این رو، یاوران حضرت علی علیه السلام را دعا کرد و مخالفان او را نفرین، تا از این راه نیز به مردم

بفهماند مخالفت با حضرت علی علیه السلام، موجب غضب خداوند و نفرین پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم است.

۳- پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم در ابتدای خطبه فرمود:

آیا به یگانگی خدا و رسالت بنده اش محمد صلی الله علیه و آله و سلم، گواهی نمی دهید؟

گفتند: می دهیم.

آنگاه فرمود: ولی و مولای شما کیست؟ و سپس فرمود: هر کس من مولای او هستم علی نیز مولای او خواهد بود.

بدیهی است که منظور از ولایت حضرت علی علیه السلام، پس از شهادت به یگانگی خدا و رسالت و ولایت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم، همان امامت است، زیرا جز بدین معنی، ارتباط جمله ها حفظ نمی شود و می دانیم که

ص: ۲۹

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم از بلیغ ترین و فصیح ترین مردمان بود در گفتار.

۴- مردم پس از انجام مراسم، به امیرمؤمنان حضرت علی علیه السلام تهنیت ها گفتند. آشکار است که این شادباش در صورتی صحیح به نظر می رسد که در آن روز حضرت علی علیه السلام از سوی خدا و پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم ، به مقامی بلند رسیده باشد. جز در این صورت، تهنیت معنا نداشت.

۵- آیه: (يا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ) (۱).

ص: ۳۰

۱- . سوره مائده، آیه ۶۷؛ ای پیامبر، برسان آنچه از پروردگارت بر تو فرود آمده است و گرنه رسالت خدای را به جا نیاورده ای و خداوند ترا از - گزند - مردمان در امان دارد.

به گواهی دانشمندان اهل تسنن، روز غدیر، درباره ی مسئله ی جانشینی حضرت علی علیه السلام فرود آمده است (۱).

برای نمونه، گفتار مفسر و مورخ بزرگ اهل تسنن: حافظ ابو جعفر محمد بن جریر طبری را می آوریم:

«... بعد از این آیه که در غدیر خم نازل شد، پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: جبرئیل از طرف خدا دستور آورد که در این جایگاه بایستم و به هر سفید و سیاه اعلام

ص: ۳۱

۱- . علامه امینی در «الغدیر» سی نفر از مشاهیر اهل تسنن را نام می برد که همه اعتراف کرده اند این آیه درباره ی علی علیه السلام نازل شده است.

کنم که علی فرزند ابوطالب، برادر من، وصی من، جانشین من و امام پس از من است...» (۱).

۶- اشعار و چکامه های شکوهمند و بلندی که شاعران و ادیبان اعصار از آن روز تا امروز درباره ی غدیر و جانشینی امیرمؤمنان، حضرت علی علیه السلام سروده اند؛ گذشته از اهمیت جنبه ی ادبی، دلیل محکمی در مسئله ی مورد بحث ماست زیرا همه ی آنها خطبه ی غدیر خم را مربوط به ولایت و امامت دانسته و شرح داده اند.

شعر و نام این شاعران همه ضبط شده است و آنان که با ادبیات عرب آشنایی دارند، می توانند کتاب ارجمنند «الغدیر» را ببینند.

ص: ۳۲

۱- .الغدیر، ج ۱، ص ۲۱۴، به نقل از کتاب الولایه طبری .

در این کتاب بلند، اشعار و نام بسیاری از شعرایی که در موضوع غدیر شعر سروده اند، از قرن اول هجری تا قرن های بعد، به ترتیب فراهم آمده و حتی نقد و بررسی شده است.

۷- پیامبر بزرگ ما صلی الله علیه و آله و سلم و امامان گرامی علیهم السلام، روز هیجدهم ذیحجه را، یکی از عیدهای رسمی مسلمانان اعلام فرموده اند تا مسئله ی غدیر، هر ساله بازگو شود و به دست فراموشی سپرده نگردد.

چنان که ابوریحان بیرونی دانشمند مشهور ایرانی در قرن پنجم، در کتاب «آثار الباقیه» و نیز ابن طلحه شافعی در کتاب «مطالب السؤل»، روز غدیر را یکی از عیدهای اسلامی نام برده اند.

ابومنصور ثعالبی، ادیب و دانشمند مشهور هم در کتاب «ثمارالقلوب» شب غدیر را از شب‌های بزرگ اسلامی دانسته است.

۸- احتجاج‌ها: امیرمؤمنان، حضرت علی علیه السلام و امامان دیگر، هرگاه به حدیث غدیر احتجاج و در برابر مخالفان بدان استدلال کرده اند، هیچ کس در معنای آن و این که مربوط به امامت و جانشینی حضرت علی علیه السلام است؛ اشکالی نکرده و مجاب شده اند(۱).

امیرمؤمنان علیه السلام، یک روز در کوفه خطبه می خواند؛ ضمن آن فرمود: به خدایتان سوگند می دهم، هر کس در غدیر حاضر بود و به گوش خود

ص: ۳۴

۱- الغدیر، ج ۱، ص ۱۵۹ به بعد.

شنید که پیامبر مرا به جانش-ینی برگزید، بایستد، تنها آنان که به گوش خود از پیامبر شنیده‌اند؛ برخیزند نه آنان که از دیگران شنیده‌اند و خود در غدیر نبوده‌اند، جمعی برخاستند.

احمد حنبل، پیشوای بزرگ مذهب حنبلی می گوید:

آنان سی نفر بودند که آن روز برخاستند و به شنیدن حدیث غدیر گواهی دادند.

باید دانست که در آن تاریخ، بیست و پنج سال یا بیشتر از واقعه ی غدیر گذشته بود و هم برخی از اصحاب پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم در آن روز، در کوفه نبودند و یا پیش از آن تاریخ در گذشته بودند و نیز برخی به بعضی غرض ها بودند و گواهی ندادند.

ص: ۳۵

رهبر آزادگان حضرت امام حسین علیه السلام نیز به هنگام سخنرانی در اجتماع اسلامی مکه، بین هفتصد نفر از پارسایان اصحاب و تابعان پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم، [\(۱\)](#) فرمود:

«... به خداوندتان سوگند، آیا می دانید که پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم در غدیر، علی علیه السلام را به خلافت و ولایت برگزید و فرمود: حاضران به غایبان برسانند؟

آن جمع همه گفتند: خدا گواه است که چنین بود...» [\(۲\)](#).

در پایان این مقال، با تقریظی که شیخ محمد دحدوح، امام جمعه و پیشوای روحانی اهل تسنن

ص: ۳۶

۱- . دویست نفر ایشان از اصحاب بودند.

۲- . در کتاب ارجمند «الغدیر» ج ۱، ص ۲۱۳ - ۲۲، ۱۵۹، احتجاج در این زمینه شده است.

شهر حلب بر کتاب الغدیر نوشته است، سخن را کوتاه می کنیم:

«... کتاب الغدیر، حقایق را استوار کرد و در برابر، خرافه هایی را ریشه کن ساخت. برخی از چیزها را به ثبوت رسانید که ما نمی دانستیم و گفته هایی را باطل کرد که ما بر اثر بی خبری، قرن ها بدان ها دل سپرده بودیم.

آری، از حوادث گذشته، به گونه ای برای ما سخن رفته بود که ما می گفتیم: منشاء آنها را نمی دانیم و در اسرار آنها نیز نمی اندیشیدیم؛ با آن که لازم بود از پیشامدها درس می گرفتیم و بنای بلند بررسی قضایای تاریخی را بر پایه ی تحقیق بالا می بردیم...».

ص: ۳۷

چنان که دیدیم، تا پیش از کتاب الغدیر این مقدار، دانش عمومی اهل تسنن می بود از واقعه ی تاریخی غدیر؛ اما هم اکنون و از آن پس که فصل ها و بخش های «الغدیر» منتشر شد، در برابر، دریایی جوشان می بیند سرشار از دلیل رسا، برهان روشن و دانش فروزان؛ آنچه در «الغدیر» می بینیم یک زبان می گوید: فروغ مهتاب پوشیدنی نیست.

برخی از کتابهای مفید در این زمینه می توانید بخوانید:

۱ - ترجمه ی کتاب «المراجعات»

۲ - ترجمه ی کتاب «الغدیر»

۳ - شبهای پیشاور

۴ - حساس ترین فراز تاریخ

ص: ۳۸

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

